మా ఇంటి రామాయణం

తెల్లవారింది.

నిద్రలేచాను.

ఆదివారం కాబట్టి నేను బద్ధకించినా దుర్గ మాత్రం మామూలుగానే లేచినట్లుంది.

లేచి డ్రాయింగ్ రూమ్‌లోకి వెళ్లాను.

అమ్మ సోఫాలో కూర్చుని ఉంది. నాన్నగారు చిరాగ్గా పచార్లు చేస్తున్నారు.

"అలా గుమ్మటంలా కూర్చోకపోతే, లేచి పలహారం ప్రయత్నం చెయ్యకూడదూ!" అన్నారు విసుగ్గా.

"చెయ్యడానికి నాకేం అభ్యంతరం లేదు. కాని పర్యవసానం ఆలోచించండి" అంది అమ్మ.

"అంత బతుకూ బతికి ఇంటి వెనకాల చచ్చినట్లు అయింది నా పని. అందుకే అన్నారు పెళ్ళంటే ఇటు ఏడు తరాలూ ఇటు ఏడు తరాలూ చూడమని. ఎత్తెత్తి కాలు ఎంగిలాకులో వేసినట్లు ఏరి కోరి ఓ కొరివిని తెచ్చుకున్నాను. మరీ అదుపూ ఆజ్ఞా లేకుండా ఎలా పెంచుతారో ఆడపిల్లలని! డిగ్రీలమీద డిగ్రీలు చదవగానే సరా! కాస్త వినయం విధేయతా వుండద్దూ, ఆ మధ్యవర్తి మాధవరావుగాడిని పట్టుకుని మాడు పగలగొట్టాలి. ఇంతోటి సంబంధం కుదిర్చినందుకు వాడికి జరీ పంచెల చాపు కూడా కట్టబెట్టాను."

నాన్నగారి వాగ్ధాటికి దుర్గ రాకతో అంతరాయం కలిగింది.

మెళ్ళో సెల్‌ఫోన్. చేతుల్లో టిఫిన్ పేకెట్లు.

"వేడిగా వున్నాయి టిఫిన్లు. ఆలస్యం చేస్తే చల్లారిపోతాయి రండి" అంది. టేబుల్ మీద అన్నీ సర్దేస్తూ.

నేనూ, అమ్మా డైనింగ్ టేబుల్ దగ్గరికి వెళ్ళాం. నాన్నగారు చిరాగ్గా వచ్చి చి(రున కుర్చీ లాక్కుని కూర్చున్నారు.

ఇడ్లీ రుచి చూసి, "రాళ్ళలా వున్నాయి - ఇంట్లో చేస్తే దూదుల్లా వుంటాయి" అన్నారు.

"పుస్తె కట్టిన భార్యలాగా హోటలు వాడెందుకు చేస్తాడు? అయినా బానే వున్నయ్ ఇడ్లీలు..." అంది దుర్గ.

సగం ఇడ్లీ తిని దోసె అందుకున్నారు నాన్నగారు. రుచి చూసి, "నా శార్ధంలా వుంది" అన్నారు.

"మరీ విచిత్రం కాకపోతే దోసె దోసెలా కాకపోతే దిబ్బరొట్టె లాగానో, మాడిపోయి పెంకులాగానో వుంటుందిగా శార్ధంలా ఎలా వుంటుందండీ" అంది దుర్గ.

"ఇదుగో అమ్మాయ్, నువ్వు హద్దులు మీరుతున్నావు" అన్నారు.

"నాకే హద్దులూ లేవు. మీరడానికి. మీరే హైరానా పడిపోతున్నారు" అంది దుర్గ, తాపీగా టిఫిన్ తింటూ.

నాన్నగారు తగవుకి దిగారు. ఇద్దరూ ఏకమై ఇంగ్లీషు తెలుగూ భాషల్లో నువ్వెంత అంటే నువ్వెంత అని వాదించుకుంటున్నారు.

నేనూ అమ్మా వింటూ కూర్చున్నాం.

మేం చెప్పినా వాళ్ళు వినరు. ఇద్దరికీ క్షణం పడదు. మా పెళ్ళయిన దగ్గర్నుంచీ ఇదే వరస.

నా పెళ్ళి ప్రయత్నాలు మొదలు పెట్టగానే నాకు ఉద్యోగం చేసే అమ్మాయి కావాలని చెప్పాను. అలాగే అన్నారు నాన్నగారు. అమ్మ మాత్రం, "ఉద్యోగం ఎందుకులేరా? చదువుకున్నదయితే చాలదూ" అన్నది.

"ఇంకా నయం ఏ రోజుల్లోవున్నావు? భార్య ఉద్యోగం చేస్తే భర్తకి అండ. ఇంట్లో వుండి ఏం చేస్తుంది? - నీలాగా ప్రాణాలు కొరుక్కుతింటుంది" అన్నారు నాన్నగారు.

దుర్గ సంబంధం మా అందరికీ నచ్చింది. తనూ నాలాగే హైటెక్ సిటీలోనే పనిచేస్తోంది. ఇద్దరం కలిసి మాట్లాడుకున్నాం. అందం కంటే కూడా దుర్గ వ్యక్తిత్వం బాగా నచ్చింది నాకు.

మా పెళ్ళయిపోయింది.

హనీమూన్‌కి వెళ్ళేముందే నన్ను పక్కకి పిలిచారు నాన్నగారు.

"ఒరే అబ్బాయ్. ఏదో పెద్ద చదువు చదివి ఉద్యోగం చేస్తోంది కదా అని చనువిచ్చి నెత్తికెక్కించుకోకు. తర్వాత ఏకు మేకై కూర్చుంటుంది" అని హెచ్చరించారు.

కానీ అప్పటికే పరిస్థితి చెయ్యి జారిపోయిందని ఆయనకు తెలియదు.

దుర్గ కాపురానికి వచ్చింది. ఓ వారం రోజులు గడిచేసరికి చిరాకు పడడం ప్రారంభించింది.

"ఇలా వుంటారేం మీ తండ్రీకొడుకులు?" అంది.

"ఎలా వుంటాం?" అన్నాను.

"పందిరి గుంజల్లా పాతుకుపోయి వుంటారు. కాలూ చెయ్యీ కదల్చరేం?" అంది.

"ఏమో మరి. మొదటి నుంచీ మేమింతే" అన్నాను.

నేను చెప్పింది యథార్థమే. నేనూ, మా నాన్నా కూర్చున్న చోటినుంచీ కదలం. మా అమ్మే అన్నీ అందిస్తుంది. మాకు ఆ పద్ధతి బాగానే వుంది. కానీ దుర్గకి నచ్చలేదుట.

"అత్తగారు కాఫీ కలిపితే వంటింట్లోకి వెళ్ళి తెచ్చుకోలేరా, హాల్లోకి అందించాలి. తాగాక ఆ కప్పు తీసుకెళ్ళి వంటింట్లో పెట్టలేరా? మీరు కాస్త ముందుకి వంగి నేల మీదైనా పెడతారు. మీ తండ్రిగారికి ఆ మాత్రం నడుం కూడా వంగదు. కప్పు ఖాళీ చేసి 'ఇదుగో ఏవోయ్ నిన్నే' అని అరుస్తారు. ఆ కప్పు రావణాసురుడి ఆత్మలింగమా? భూమ్మీద పెడితే అతుక్కుపోతుందా? ఆవిడ అష్టావధానం చేస్తూ వంటింట్లోంచి వచ్చి అందుకునే దాకా అలా అరుస్తూనే వుంటారు. ఇక తెల్లవారిన దగ్గర్నుంచి వేవిళ్ళ భాగ్యశాలి లాగా వెయ్యి కోరికలు. 'పెసరట్లలోకి అల్లం పచ్చడితోపాటు కొబ్బరి పచ్చడి కూడా చేసేయ్. ఉత్త పప్పులోకి వూరు మిరపకాయలు వేయించి, పులుసులోకి గుమ్మడి వడియం వేయించు' అంటూ ఆవిడని వేపుకు తింటారు. మీరు తెమిలి ఆఫీసులకి వెళ్ళేసరికి ఇల్లు రణరంగంలా వుంటుంది. పాపం ఆవిడ వంగీ లేచీ సూర్య నమస్కారాలు చేసినట్లూ ఇల్లంతా సర్దుకుంటుంది. చేసిన ప్రతి పనికీ వంకలు పెట్టి సాధిస్తారు ఏవిటిదంతా?" అంది విసుగ్గా.

"ఏమో సుమా! మా ఇంట్లో ఇంతే. చిన్నప్పుడు మా బామ్మ కూడా ఇలాగే చేసేది. ఇంకా మా నాన్నగారు నయం. మా తాతగారైతే చింతకాయ పచ్చట్లో మెంతులు మాడ్చి చావ బెట్టావు. వొళ్ళు కొవ్వెక్కిందా అని తిట్టేవారు" అన్నాను కించిత్తు గర్వంగా.

"చెప్పుకునేందుకు సిగ్గు లేకపోతే సరి. ఆవిడ కాబట్టి వూరుకుంది. నేనైతే ఆ చింతకాయ పచ్చడి తీసి ఆయన మొహాన పిడక కొట్టినట్లు కొట్టేదాన్ని" అంది దుర్గ.

"ఇష్షూ తప్పు కాదూ ఇలా అనకు. నాన్నగారు వింటే బాధపడతారు" అన్నాను.

వింటేగా మరో వారం చూసి నాన్నగారి మీదనే ధ్వజం ఎత్తింది.

"ఎంత చేసినా ఆవిడనలా వేధిస్తారేం?" అంది.

నాన్నగారికి చాలా కోపం వచ్చింది. "మా పద్ధతులింతే. అయినా నిన్నగాక మొన్న వచ్చిన కోడలివి నీ కోసం మేమంతా ఎందుకు మారాలి? నువ్వే నీ పద్ధతి మార్చుకో" అన్నారు.

"ఏదైనా మంచి పద్ధతులైతే నేనూ నేర్చుకుని నా అలవాట్లు మార్చుకునేదాన్ని. ఇక్కడ ఏం నేర్చుకోను? రాతియుగం పద్ధతులు నడుస్తున్నాయి ఇక్కడ" అంది దుర్గ.

"రాతియుగమో, కలియుగమో మేము ఇంతే. అయినా కందకు లేని దురద కత్తిపీటకి అని సామెత చెప్పినట్లు మీ అత్తగారికి లేని బాధ నీకెందుకు?" అన్నారు నాన్న.

"ఈ ఇంటికొచ్చిపడ్డాను కాబట్టి. అత్తని కాల్చుకుతిన్న కొంపలో కోడలు సుఖపడుతుందా అని సామెత చెప్పినట్లూ రేపు నన్నూ ఇలానే కాల్చుకుతింటారని నా భయం" అంది దుర్గ.

"ఆ సామెత నేనెక్కడా విన్లేదు" అన్నారు నాన్న.

"వినే అవకాశం లేదు లెండి. నేనే కనిపెట్టాను" అంది దుర్గ.

"అతితెలివి అంటే ఇదే" అన్నారు నాన్న.

వ్యవహారం ముదరడంతో అమ్మ కలగ చేసుకుంది.

"ఎందుకమ్మా నీకీ విషయాలన్నీ. నీ పని నువ్వు చూసుకో చాలు. ఇంటి గొడవంతా నేను చూసుకుంటాను" అంది.

"అసలు దీనికంతటికీ కారణం మీరు? వీళ్ళకి చాకిరీ చేసి చేసి మీరూ ఓ యంత్రంలా తయారయిపోయారు. ముందు మిమ్మల్ని బాగు చెయ్యాలి" అంది దుర్గ.

"దాన్నలా వుండనీ. దానికి నీ హితబోధలేం అక్కర్లేదు" అన్నారు నాన్నగారు.

"ఏం మీ అబ్బాయికి మీరు హితబోధ చెయ్యలా నన్ను చెప్పు చేతుల్లో పెట్టుకోమని" అంది దుర్గ.

గతుక్కుమన్నారు నాన్నగారు.

"ఆ విషయం నీ కెవరు చెప్పారు?" అన్నారు.

"ఎవరో ఎందుకు చెస్తారు? మీ అబ్బాయే చెప్పారు" అంది దుర్గ.

"చెప్తే చెప్పాను. పెద్ద ముండావాడిని. కొడుక్కి ఆ మాత్రం చెప్పతగనా?" – సమర్థించుకున్నారు.

"అదే నేనూ చెప్పేది. సాటి ఆడది మా అత్తగారు. ఆవిడ అవస్థలు పడుతూంటే పిల్లముండాదాన్ని కాస్త మాట సాయం చేస్తే తప్పా?" – దుర్గ కూడా సమర్థించుకుంది.

నాన్నగారికి చిర్రెత్తుకొచ్చింది.

"పెద్దంతరం చిన్నంతరం లేదా! ఇలా ఎలా పెంచాడు మీ నాన్న" అన్నారు.

"అడిగి తెలుసుకోండి" అని వెళ్ళిపోయింది దుర్గ.

మర్నాడే మా మామగారినీ, అత్తగారినీ పిలిపించారు నాన్నగారు. విషయం అంతా చెప్పి, "మీ అమ్మాయిని మందలించండి" అన్నారుట.

దానికి మా మామగారు నీళ్ళు నమిలి, "బావగారూ అల్లుడికి సూటూ బూటూ కొనివ్వమనండి ఇస్తాను. మిమ్మల్నీ, అక్కగారినీ పండక్కి పిలవమనండి పిలుస్తాను. అంతేగానీ ఈ గురుతర బాధ్యత నా మీద పెట్టకండి. నా కూతుళ్ళిద్దరూ మొదటి నుంచీ ఇంతే. ఇంకా ఇది కాస్త నయం. మా పెద్దమ్మాయి శాంభవి వుందే అది మరీ గయ్యాళి" అన్నారు.

"ఇంకా నయం – అదృష్టవశాత్తు ఆవిడ మా ఇంటి కోడలు కాలేదు. అయివుంటే నేనీ పాటికి అనాథాశ్రమంలో వుండేవాడిని" అన్నారు నాన్నగారు.

"అసలు ఇది వాళ్ళ తప్పు కాదులెండి బావగారూ. అప్పట్లో మా తండ్రిగారు రాజరాజేశ్వరీ పూజ చేసేవారు. అప్పుడు పుట్టిన ఆడపిల్లలు కదా వాళ్ళు. అందుకే ఆ ధైర్య సాహసాలు అలవడ్డాయి" అంటూ కూతుళ్ళని వెనకేసుకొచ్చారు.

"పోన్లెండి. అంతటితో సరిపెట్టారు. మీ తండ్రిగారు చండీ ఉపాసన చేసి వుంటే మీ ఇంట్లో భద్రకాళీ, జ్వాలాముఖీ మొదలైన మాతృకలు అవతరించి దేశం అంతా అల్లకల్లోలం చేసేవారు" అన్నారు నాన్నగారు.

"బావగారు జోకేశారు" అని నవ్వేరు మామగారు.

"జోకా! నా పిండాకూడా! మీకేం 'అష్టవర్షా భవేత్కన్యా' అని ఆవుపాలతో అప్పగించి చేతులు దులుపుకున్నారు. నా పాట్లు నేను పడుతున్నాను" అని వాపోయారు నాన్నగారు.

వియ్యంకుడి వల్ల తనకే ఆసరాలేదని గ్రహించి తనే రంగంలోకి దిగారు.

"చూడమ్మాయ్. ఆడది ఇంట్లో పని చేసుకోవడం మన సనాతన ధర్మం. నీకు తెలుసో తెలియదో కార్యేషు దాసీ కరణేషు మంత్రీ అని చెప్పారు పెద్దవాళ్ళు. అందులోనూ మీ అత్తగారేం కష్టపడుతూ పనిచెయ్యడం లేదు. దానికి ఇల్లే వైకుంఠం" అన్నారు చాలా ప్రేమగా.

"నిజమే అనుకోండి. కానీ జీవితమంతా ఈ ఇంటికే అంకితం చేసేసింది – అదే నా బాధ. వంటా, పనీ, అటకలు సర్దడం, అలమార్లు సర్దడం – ఇదేనా ఆవిడ జీవితం?" నిలదీసింది దుర్గ.

"మరామాటకొస్తే నేను మాత్రం కష్టపడడం లేదా. అందరి చేతా మాటలు పడడం లేదా?" నాన్నగారి ప్రశ్న.

"పడుతున్నారు. కానీ మీకు ఓ గుర్తింపు వుంది. ప్రతిఫలం వుంది. ఆవిడకది లేదు" – దుర్గ సమాధానం.

"లేదని ఎందుకనుకుంటున్నావు? నెల జీతం అంతా తెచ్చి ఆవిడకే ఇస్తాను. నగలూ, చీరెలూ, కారూ, స్వంత ఇల్లు అన్నీ వున్నాయి. ఇంకేం కావాలి. దానికేం తక్కువ అయిందని నువ్వు బాధపడుతున్నావు" సూటిగా అడిగారు.

"అన్నీ వున్నా ఏదో వెలితి. మా ఆయన కంటే ఆవిడ ఇరవై ఏళ్ళు పెద్దది. అంటే ఆవిడ వయసు నలభై ఆరు. ఈ వయసుకే బోలెడంత విరక్తీ, వేదాంతం. 'నాదేముందమ్మా బతికినంతకాలం బతకబోతానా? ఏదో ఈ జీవితం ఇలా వెళ్ళ మారిపోతే చాలు' అంటూ వుంటుంది. ఆవిడ కంటే ఎనిమిదేళ్ళు పెద్ద అయిన మీరు వున్నంత ఉత్సాహంగా ఆవిడ ఉండడం లేదు. ఎందుకూ అనేదే నా బాధ" అంది దుర్గ.

"ఏమిటో గొడవ. నే చెప్పేది నీకూ అర్థం కాదు. నువ్వు చెప్పేది నాకూ అర్థం కాదు. ఏది ఏమైనా నువ్వు కాపురానికి వచ్చాక నాకు మనశ్శాంతి లేకుండాపోయింది" అన్నారు నాన్నగారు విసుగ్గా.

నవ్వేసి వూరుకుంది దుర్గ.

ఆ తర్వాత దుర్గ అమ్మతో ఎక్కువ సమయం గడుపుతోంది. అమ్మలో ఏదో మార్పు. అదివరకు లేనిది విసుగూ, చిరాకూ వచ్చాయి.

"అమ్మని ఏం చేస్తున్నావు దుర్గా" అని అడిగాను.

"నేనేం చెయ్యడంలేదు. నువ్వు దేవతవీ కాదు బానిసవీ కాదు అని తెలియజేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను" అంది.

ఆ రోజుల్లోనే తను బ్యూటీ పార్లర్‌కి వెళ్తూ అమ్మనీ వెంట తీసుకువెళ్ళింది.

అమ్మలో ఎంతో మార్పు! మరీ చిన్న దానిలాగా వుంది. యథాప్రకారం విసుక్కున్నారు నాన్నగారు.

"ఈ వయస్సులో ఏమిటీ వేషాలు? నలుగురూ చూస్తే ఏమనుకుంటారు?" అన్నారు.

"ఏమీ అనుకోరు. మహా అయితే మీది రెండో పెళ్ళి అనుకుంటారు" అంది దుర్గ నవ్వుతూ.

గతుక్కుమన్నారు నాన్నగారు. మర్నాటి నుండీ మార్నింగ్ వాక్ మొదలు పెట్టారు. నన్నడిగి నాలుగు టీ–షర్టులు కూడా కొనిపించుకున్నారు.

ఆ రోజుల్లోనే మరో సంఘటన జరిగింది.

అమ్మ పినతండ్రి కొడుకు కూతురి పెళ్ళి– కేరళలో, అవడానికి పినతండ్రి కొడుకే అయినా స్వంత అన్న కంటే ఎక్కువ మా అమ్మకి, పెళ్ళికి వెళ్తానంది అమ్మ.

"ఎలా వెళ్తావు? నాకు శలవు దొరకదు. బోలెడంత దూరం. నువ్వు వెళ్తే ఇంట్లో ఇబ్బంది కాదూ" అన్నారు నాన్నగారు అలవాటు ప్రకారం.

"సర్లెండి ఏం చేస్తాను – నాకు ప్రాప్తం లేదనుకుంటాను" అంది అమ్మ కూడా అలవాటు ప్రకారం.

కానీ దుర్గ వూరుకోలేదు. అమ్మని ప్రోత్సహించి ప్రయాణం చేయించింది. నాన్నగారు ఆఫీసు పని మీద టూర్ వెళ్ళి వచ్చేలోగా అమ్మని విమానం ఎక్కించింది.

నాన్నగారు కోప్పడ్డారు. "వద్దని చెప్పాగా? ఎందుకెళ్ళింది?" అని.

"ఆవిడ వెళ్ళలేదు. నేనే పంపించాను" అంది దుర్గ.

"పోన్లే ఈ సాకున విమానం ఎక్కింది మీ అత్తగారు. అసలు విమానం ఎక్కాలని దానికి చాలా సరదా. సంపాదించుకుంటున్న కోడలివి కదా అత్తగారిని విమానం ఎక్కించావు" అన్నారు నాన్నగారు.

"విమానం ఎక్కించింది నేనే అయినా డబ్బు మీదే" అంది దుర్గ.

అదిరి పడ్డారు నాన్నగారు.

"నా డబ్బా?" అన్నారు.

"అవును ఆయనెవరో అప్పు తీర్చాడని అత్తగారికిచ్చారటగా. అందులోంచి టికెట్టు కొన్నాను" అంది.

అగ్గీ బుగ్గీ అయిపోయారు నాన్నగారు.

"మనం తిన్నట్లా ఒకరికి పెట్టినట్లా? ఆఫ్ట్రాల్ పెళ్ళికి అంత డబ్బు తగలేసి పంపిస్తావా?" అన్నారు.

"తప్పేముంది మీరు వెళ్ళడం లేదా!, మేము వెళ్ళడం లేదా?" అంది దుర్గ.

"మనం వెళ్తున్నామంటే కంపెనీ భరిస్తోంది" విరుచుకుపడ్డారు నాన్నగారు.

"పోనీ ఎల్‌టిసి మీద వెళ్ళిందనుకోండి. ఇంతకాలం మీకు చేసిన చాకిరీకి ఆవిడ విమానం మీద కేరళ కాదు స్పేస్ షిప్‌లో అంతరిక్షానికి వెళ్ళవచ్చు" అంది దుర్గ.

ప్రతీదానికీ జమాఖర్చులు రాసుకునే అలవాటుగల నాన్నగారు మాత్రం ఈ విషయాన్ని జీర్ణించుకోలేకపోయారు.

డబ్బు పోయిందన్న బాధ. అమ్మలేక ఇంట్లో తిండీ తిప్పలూ సరిగ్గా అమరక చిరాకు, ఆ నాలుగు రోజులూ ఇల్లు నరకం చేసి పెట్టారు.

అమ్మ వచ్చింది. వచ్చీరాగానే పెళ్ళెలా జరిగింది అనైనా అడక్కుండా తిట్టిపోశారు. "నాకు మాట మాత్రం చెప్పకుండా అంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టే అధికారం నీకెవరిచ్చారు?" అన్నారు.

కోడలి ముందు భర్త తననలా అవమానించేసరికి అమ్మ చిన్నబుచ్చుకుంది.

"ఏం మీరు చేసే ఖర్చులన్నీ అవసరమా? మీ వాళ్ళకి ఎన్నిసార్లు ఎంత డబ్బు ధారపొయ్యలేదు. అవన్నీ నన్నడిగే చేశారా? నాకున్నదంతా నీదే అంటారుగా. ఆ మాత్రం స్వతంత్రం నాకు లేదా?' అంటూ జీవితంలో మొదటిసారిగా నాన్నగారికి ఎదురు సమాధానం చెప్పింది అమ్మ.

ఇద్దరికీ మాటా మాటా పెరిగింది. వారం రోజులు ఇద్దరికీ మాటల్లేవు.

ఆ సంఘటనతో నాన్నగారికి దుర్గ మీద చాలా ఆగ్రహం కలిగింది.

నన్ను పిలిచి, "అయిన భాగవతంచాలు. నీ భార్యని అదుపులో పెట్టుకోలేకపోతే తీసుకుని వేరే వెళ్ళిపో" అన్నారు.

ఆ మాటే దుర్గకి చెప్పాను.

మర్నాడు నాన్నగారిని నేరుగా అడిగింది.

"అవును నిజమే. వెళ్ళమన్నాను. అయినా దూరంగా వుంటేనే అభిమానాలు ఎక్కువ అవుతాయి" అన్నారు.

"సరే అయితే, ఆర్థికంగా అందరం బాగానే వున్నాం. బాగానే బతకగలం. కాబట్టి వేరు కాపురం వెళ్లడానికి నాకేం అభ్యంతరం లేదు" అంది దుర్గ.

"తెలివైన మాట చెప్పావు. ఎంతైనా చదువుకున్న దానివి కదా! ఇక్కడికి దగ్గర్లోనే మంచి పోర్షనుందిట. నువ్వూ వాడూ వెళ్ళి చూసి రండి. నచ్చితే అడ్వాన్స్ ఇచ్చి మంచిరోజు చూసి మారిపోండి" అన్నారు నాన్నగారు కోడలితో తొలిసారి సౌమ్యంగా మాట్లాడుతూ.

"అలాగే చూస్తాను. కాకపోతే వేరు కాపురం వెళ్ళేముందు ఒక వారం రోజులు నేనూ అత్తగారూ కలిసి వూరికి వెళ్ళొస్తాం" అంది దుర్గ.

"ఏ ఊరు?" అన్నాను నేను.

"మైసూర్. మా ఫ్రెండ్ పెళ్ళి. రమ్మని పిలుస్తోంది. వెళ్ళాలనుకుంటున్నాను. అత్తయ్యగారు కూడా వస్తే బావుంటుంది" అంది.

"విమానంలోనా?" అడిగారు నాన్నగారు భయంగా.

"కాదు రైల్లోనే. దానికి కూడా టిక్కెట్టు నేనే పెట్టుకుంటాను" అంది దుర్గ.

వేరు కాపురానికి ఒప్పుకుంది అంతే చాలనుకున్నారో ఏమో "వెళ్ళిరండి" అని వెంటనే పర్మిషన్ ఇచ్చారు.

అమ్మా దుర్గా మైసూర్ వెళ్ళిపోయారు.

మా పని అస్తవ్యస్థం అయిపోయింది. 'కాఫీ కాఫీ' అని కాకుల్లా అరవడం తప్పించి కాఫీ చెయ్యడం కూడా రాదు కూడా మాకు. కాఫీ చేసేసరికి ఇద్దరం నిజంగానే చేతులు కాల్చుకున్నాం.

రెండో రోజుకే హోటలు భోజనం మొహం మొత్తింది.

"డబ్బు తగలేసి గడ్డి తింటున్నాం. ఇదే సాంబారు మీ అమ్మ చేస్తే అమృతంలా వుంటుంది" అన్నారు నాన్నగారు.

"నిజమే. అమ్మ చేసిన పెసర పచ్చడితో అర్ధపావు బియ్యం అన్నం తినొచ్చు" అన్నాను నేను.

అమ్మనీ, అమ్మ సేవలనీ తల్చుకుంటూ కష్టం మీద కాలక్షేపం చేశాం.

అమ్మ, దుర్గ తిరిగొచ్చేశారు. మా ప్రాణం లేచివచ్చింది. ఆ సాయంత్రం అమ్మ నా దగ్గరకి వచ్చి కూర్చుంది.

“ఎలా జరిగిందమ్మా పెళ్ళి?” అన్నాను.

“అదే చెప్పాలిరా. పెళ్ళీ లేదూ పేరంటమూ లేదు. వూరికే అలా చెప్పిందిట. శృంగేరీ, మూకాంబిక, ఉడిపీ, బేలూరు, హళీబీడు అన్నీ చూసొచ్చేం. పెళ్ళికెళ్ళలేదని మీతో చెప్పవద్దని చెప్పింది. నాన్నగారితో చెప్పలేదులే. మనసూరుకోక నీకు చెప్తున్నా అన్నట్లోరే దుర్గ ఎంత మంచిదో కదూ. ఈ వారం రోజులూ నా ప్రాణానికి హాయిగా ఉందనుకో” అంది అమ్మ.

నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. దుర్గని అడిగాను. నవ్వి వూరుకుంది.

వారం రోజులయ్యాక, “మా కజిన్ అమలాపురంలో వుంది. ఎప్పటి నించో రమ్మంటుంది. రెండు రోజులు వెళ్ళొస్తాం” అంది దుర్గ.

“మహారాజులా వెళ్ళిరండి” అన్నారు నాన్నగారు తలనెప్పి నాలుగు రోజులైనా తగ్గుతుందన్న ఆశతో.

తీరా ‘అత్తయ్యా నేనూ వెళ్తాం’ అనేసరికి ఆయనకి కోపం వచ్చింది.

“ప్రతీసారీ అత్తయ్య ఎందుకూ నీవెంట తోకలా? నీ మొగుడున్నాడుగా వాడిని తీసికెళ్ళు” అన్నారు.

“సర్లెండి పిల్లలతో తిరణాలకీ, మొగుడితో పుట్టింటికీ వెళ్ళకూడదని చెప్పారు పెద్దలు. ఈయన్ని తీసికెళ్తే ఈయనకన్నీ అందించడంతోనే సరిపోతుంది. అత్తయ్యగారైతేనే సుఖం” అంది దుర్గ.

అమ్మ కూడా సంతోషంగా, “పోనీ నాల్రోజులు వెళ్ళొస్తాను. ఇన్నాళ్ళూ ఇల్లు కదలకుండానే గడచిపోయింది. ఇన్నాళ్టికి ఓ ఊరు తీసుకెళ్ళి ఓ వేడుక చూపించే మనిషి దొరికింది” అని పెట్టె సర్దేసుకుంది.

మేము వద్దంటూన్న వినకుండా వెళ్ళిపోయారు ఇద్దరూ.

“నాన్నా మళ్ళీ మనకు హోటలు తిండే గతి” అన్నాను.

“సిగ్గులేకపోతే సరి. అసలు దీనికంతటికీ కారణం నువ్వు. పెళ్లాన్ని అదుపులో పెట్టుకోరా అంటే విన్నావా? నీ పెళ్ళికాదు గానీ నా చావు కొచ్చింది” అన్నారు నాన్న.

చెప్పొద్దూ నాకూ కోపం వచ్చింది. అటు దుర్గా నన్నే అని, ఇటు ఈయనా నన్నే అంటే నేనేమైపోవాలి?

అందుకే, "చాల్లెండి పెద్దబడాయి – అక్కడికి మీ ఆవిడ మీ మాట వింటున్నట్లు. మీరొద్దన్నా వినకుండా వెళ్ళిందిగా అమ్మ" అన్నాను.

మరింత మండిపడ్డారు. మూడ్రోజులు నానా అవస్థ పడ్డాం.

అత్తాకోడలూ కోనసీమ చూసి తిరిగొచ్చారు.

"ఏదో మా కేరళ అని వాళ్ళు డప్పు కొట్టుకుంటున్నారుగానీ మన కోనసీమ కేరళకి ఎంత మాత్రం తీసిపోదు. కాకపోతే ఏ గుర్తింపు లేకుండా మూలపడుంది నాకు మల్లేనే" అంది అమ్మ వివరాలు చెపుతూ.

నాన్న గుర్రుగా చూశారు.

"అయ్యో ఇంకా మీరు అండమాన్ చూస్తే ఇంకెంత సరదాపడిపోతారో అత్తయ్యా" అంది దుర్గ.

"నిజంగానా దుర్గా. అంత బావుంటుందా అండమాన్? వెళ్దామా?" అంది అమ్మ.

"అలాగే వీలుచూసుకుని షిప్‌లో వెళ్దాం" అంది దుర్గ.

"షిప్ కూడా ఎక్కిస్తావా? నా తల్లే" అంది అమ్మ సంబరంగా.

"నీ సరదా మండిపోనూ. నాల్రోజులు ఊరిమీద తిరిగొచ్చి మీరు తిన్నారా చచ్చేరా అని మొగుడిని అడగడం పోయి మళ్ళీ ప్రయాణం కడతావు – బుద్ధుందా నీకు" అని తిట్టిపోశారు నాన్న.

"ఏం ఇన్నాళ్ళూ మీరు నన్నడిగారా తిన్నావా వున్నావా అని" అంది అమ్మ.

"నీకీ మధ్య తెలివి తేటలు ఎక్కువ అవుతున్నాయ్" అన్నారు నాన్నగారు.

"ఎక్కువ అవడంలేదు – వున్నవే బయటపడుతున్నాయ్" అంది దుర్గ.

"నువ్వూరుకో. ప్రతి దానికీ తగుదునమ్మా అని దూరిపోతావ్ అని విసుక్కున్నారు నాన్న.

అమ్మలో మార్పు చూసి భయం వేసిందాయనకి.

'అమ్మాయ్ మీ వేరు కాపురం వ్యవహారం ఏమైంది?" అని వెంటపడ్డారు.

"ఇల్లదీ చూసుకోవాలిగా" అని దుర్గ అంటే –

"నేను చూస్తా" అని పూనుకొని రోజూ తిరిగి ఇళ్ళు వెతికారు.

చివరికి ఓ ఇల్లు మా అందరికీ నచ్చింది.

"రేపు పంచమి పాలు పొంగించుకుని మారిపోండి" అన్నారు నాన్నగారు.

"అలాగే. మరి నా వెంట మా అత్తగార్ని తీసుకుపోతాను" అంది దుర్గ.

"అదా! అది ఎందుకొస్తుంది?" అన్నారు నాన్నగారు అయోమయంగా.

"ఏం వస్తే. కోడలింటికి అత్తగారు రాకూడదా?" అంది దుర్గ.

"అది నీ వెంట వస్తే నేనేమైపోవాలి?" అడిగారు, ఇంకా షాక్ నుంచీ తేరుకోకుండానే.

"సాయంగా మీ అబ్బాయిని వుంచుకోండి!"

"వాడా – వాడెందుకు నాకు?" అడిగారాయన.

"ఏం నెల తిరిగేసరికి ముప్పై వేలు సంపాదించి పెడతారు. మా అత్తగారు ఎందుకు మీకు? తిని కూర్చుని తిక్కపనులు చేస్తుందని మీరే పొద్దస్తమానం అంటారుగా. ఆవిడని నాతో పంపించండి" అంది దుర్గ.

"నువ్వు రమ్మన్నా అది రాదు? నీ ఎత్తులు దానికి తెలుసు. దాన్ని తీసుకెళ్ళి చాకిరీ చేయించుకోవాలని నీ ప్లాను" అన్నారు నాన్న.

"ఇక్కడ మాత్రం చాకిరీ చెయ్యక తప్పుతోందా నాకు? దుర్గతో వెళ్తే పని చేసినా ఆదరంగా చూస్తుంది. ఎక్కడికైనా తీసికెళ్ళి తిప్పి చూపిస్తుంది నే వెళ్తా" అంది అమ్మ.

హతాశులైపోయారు నాన్నగారు.

"ఏవిట్రా ఇదంతా? బెల్లంకొట్టిన రాయిలా మాట్లాడవేం?" అన్నారు నన్ను చూసి.

నేను చెప్పేది ఏముంది? అయినా అమ్మా దుర్గా వెళ్ళిపోతే ఈయన్ని పెట్టుకుని నేనేం చేస్తాను అందుకే, "నేనూ దుర్గతోనే వెళ్తా" అని చెప్పేశాను.

"నువ్వే గంగలోనైనా దూకు. నీ భార్య నా భార్యని తీసుకుపోతానంటోంది కదా! అదే నాకు తలనెప్పి" అన్నారాయన.

"బదులుగా నా భర్తని సాయంగా వుంచుతానన్నానుగా – ఆయన వుండనంటే నేనేం చేసేది? ఇప్పుడు నాకేం బాధ లేదు. మా ఆయనా మా అత్తగారూ నాతో వస్తారుట. ఇక మీ ఇష్టం. రేపు పంచమి, పాలు పొంగించుకొని మారిపోతాం!" అంది దుర్గ.

రాజ్యం కోల్పోయిన రాజులాగా ఢీలాపడిపోయారు నాన్న.

"ఇదా తల్లీ నీ వేరు కాపురం. వేరే పొమ్మంటే నువ్వూ, నీ మొగుడూ వెళ్తారేమో అనుకున్నాను. నా కొంప ముంచావు" అన్నారు దీనంగా.

అమ్మకి జాలి వేసింది.

"దుర్గా పోనీ మీ మామగార్ని కూడా మనతో తీసుకువెళ్దామా? పైకి గంభీరంగా వుంటారు గానీ వుత్తడొొల్లు" అంది.

"ఇది మరీ బావుంది అందరం కట్టగట్టుకుని వేరేపోవడం ఎందుకు ఇక్కడే ఉండవచ్చు కదా!" అంది దుర్గ.

"అవును. ఏదో మీ దోవన మీరు పోతే మా దోవన మేం వుందాం అనుకున్నాను నేను. నువ్విలా చేస్తావని అనుకోలేదు" అన్నారు నాన్న దీనంగా.

"నేను మా అత్తగారినొదిలి వెళ్లనుగాక వెళ్ళను. కలిసుందాం అంటే మీ ఇష్టం. కానీ నావి కొన్ని షరతులున్నాయ్" అంది దుర్గ.

"చెప్పు" అన్నారు నాన్నగారు.

చెప్పింది దుర్గ. సంధి జరిగింది. అందరం కలిసే వుంటున్నాం. కొన్ని మార్పులు వచ్చాయి.

నేనూ, దుర్గా మా కార్లో ఆఫీసుకు వెళ్తున్నాం. నాన్నగారి కారుకి డ్రైవరుని పెట్టాం. డ్రైవరు నాన్నగారిని ఆఫీసులో దించి ఇంటికొస్తాడు. పగలంతా అమ్మ దగ్గరుంటారు కారూ, డ్రైవరూ. అమ్మకి కూడా క్రెడిట్ కార్డులు చేయించాం. రోజంతా ఇంటిపట్టున ఉండే పనిమనిషిని పెట్టాం.

శని ఆదివారాలు అమ్మకి సెలవు. బయట తింటాం. అదివరకులాగా జడపదార్థాల్లా కూర్చోకుండా కాళ్ళూ, చేతులూ కదిలించి కొంతవరకూ మా పనులు మేం చేసుకుంటున్నాం.

అంతా బాగానే ఉంది. అమ్మలో చాలా మార్పు వచ్చింది. విసుగూ విరక్తీ పోయింది. ఉత్సాహంగా ఉంది.

ఎటొచ్చీ నాన్నగారే పూర్తిగా మారలేదు. కోడలు వినకుండా చూసి ఆ మధ్యవర్తి మాధవరావు మాడు పగలగొడతానంటూ వుంటారు.

'ఇదంతా నీ వల్లనే' అని నన్ను విసుక్కుంటూ వుంటారు.

ఈ చెవిన విని ఆ చెవిన వదిలేస్తాం నేనూ, అమ్మా.

రచన మాస పత్రిక, జులై 2005

కథాపీఠం పురస్కారం పొందిన కథ